

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

за темою

Територіальний устрій України

План лекції

1. Поняття, принципи та система територіального устрою України**2. Автономна Республіка Крим****Література:****Основна**

1. Конституційне право України: підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. – К. : Видавництво Ліра-К, 2016. – 616 с.

2. Конституційне право України: прагматичний курс: навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.]: за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова; тех. ред. Ю. Д. Батан. - Одеса : Юридична література, 2017. - 256 с.

3. Конституційне право України : навч. посібник [для підгот. до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання]. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філянїна. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 293 с.

4. Конституційне право України: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів II курсу першого (бакалаврського) рівня галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право” / уклад.: Ю. Г. Барабаш, В. П. Колісник, Т. М. Слінько та ін. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2016. – 178 с.

5. Демків Р.Я. Конституційне право України: курс лекцій / Р.Я. Демків. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 332 с. Майданник О. О. Конституційне право України: Навч. посіб.– К: Алерта, 2011. – 380 с.

6. Савчин М. В. Конституційне право України : підручник / відп. ред. проф., д.ю.н. М.О. Баймуратов. – К. : Правова єдність, 2009. – 1008 с. Конституційне право України: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. В. П. Колісника та Ю. Г. Барабаша. – Х.: Право, 2008. – 416 с.

7. Совгиря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. / О.В. Совгиря, Н.Г.Шукліна. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 544 с.

8. Афанасьєва М. В. Виборча інженерія в Україні : монографія [Електронний ресурс] / М. В. Афанасьєва ; МОН України, НУ «ОЮА». – Одеса

: Юридична література, 2014. – 384 с. – Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/1521>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України <https://www.rada.gov.ua/>
2. Інформаційне агентство ЛІГАБІЗНЕСІНФОРМ <http://www.lbi.ua>

СПЕЦІАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

Гречко О. О. Принципи територіального устрою України: конституційно-правовий аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2018. 20 с.

1.Поняття, принципи та система територіального устрою України

О.О. Гречко у дисертації на тему «Принципи територіального устрою України: конституційно-правовий аспект» зазначає: «Територіальний устрій держави» - це обумовлена історичними, економічними, соціальними та іншими чинниками територіальна організація держави, яка визначається правовим статусом територіальних одиниць та принципами територіальної організації держави, відповідно до яких будується система органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх відносини між собою та з іншими інститутами держави і суспільства».

Територіальний устрій і державний устрій – це різні поняття, які тісно пов'язані між собою. Якщо територіальний устрій стосується розподілу території держави на складові частини, то державний устрій (існує три його форми: унітарна держава, конфедерація і федерація) стосується організації публічної влади, адже мова йде про розподіл компетенції між загальнодержавними, центральними і місцевими органами влади.

Територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій.

Систему адміністративно-територіального устрою України складають: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села.

До складу України входять: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області, міста Київ та Севастополь. Міста Київ та Севастополь мають спеціальний статус, який визначається законами України.

2. Автономна Республіка Крим

Автономна Республіка Крим є невід'ємною складовою частиною України і в межах повноважень, визначених Конституцією України, вирішує питання, віднесені до її відання.

Автономна Республіка Крим має Конституцію Автономної Республіки Крим, яку приймає Верховна Рада Автономної Республіки Крим та затверджує Верховна Рада України не менш як половиною від конституційного складу Верховної Ради України.

Нормативно-правові акти Верховної Ради Автономної Республіки Крим та рішення Ради міністрів Автономної Республіки Крим не можуть суперечити Конституції і законам України та приймаються відповідно до Конституції України, законів України, актів Президента України і Кабінету Міністрів України та на їх виконання.

Представницьким органом Автономної Республіки Крим є Верховна Рада Автономної Республіки Крим, депутати якої обираються на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Строк повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати якої обрані на чергових виборах, становить п'ять років. Припинення повноважень

Верховної Ради Автономної Республіки Крим має наслідком припинення повноважень її депутатів.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим у межах своїх повноважень приймає рішення та постанови, які є обов'язковими до виконання в Автономній Республіці Крим.

Урядом Автономної Республіки Крим є Рада міністрів Автономної Республіки Крим. Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим призначається на посаду та звільняється з посади Верховною Радою Автономної Республіки Крим за погодженням із Президентом України.

Повноваження, порядок формування і діяльності Верховної Ради Автономної Республіки Крим і Ради міністрів Автономної Республіки Крим визначаються Конституцією України та законами України, нормативно-правовими актами Верховної Ради Автономної Республіки Крим з питань, віднесених до її компетенції.

Правосуддя в Автономній Республіці Крим здійснюється судами України.

Отже, Автономна Республіка Крим є прикладом адміністративно-територіальної автономії у складі України.

Слово «Республіка» у назві автономії Криму не означає наявність ознак державного суверенітету (не має права виходу зі складу України, не може вступати у політичні відносини з іноземними державами) у даної території, а є нетиповим закріпленням назви для такої автономії, щодо якої у світі вживаються слова «автономна область», «округ» тощо.